

Victoria Falls - David Livingstone
fortæller om en spændende tur i kano til
en lille ø meget tæt på vandfaldets kant.

David Livingstone fortæller om farlig tur i kano ved Victoria Falls

David Livingstone

1813 - 1873

Baggrund

Mellem november 1853 og maj 1856 gennemførte Livingstone en af historiens mest fantastiske rejser. Det var formentlig første gang i hele verden, at et menneske havde rejst gennem Afrika fra kyst til kyst, i hvert fald det første historisk overleverede tilfælde. Rejsen gik over næsten 6.500 km. Den førte ham gennem landene, som vi nu kalder Angola, Zambia og Mozambique.

På denne rejse nåede Livingstone frem til vandfaldet Moisi - ao - Tunya, som den første europæer. Han gav det navnet "Victoria Falls" til ære for den engelske dronning.

1852 - 1856 udforskede Livingstone igen
Zambezi-floden og besøgte også denne gang Victoria
Falls.

Her følger hans beskrivelse af besøget ved
Moisi - ao - Tunya
røgen der tordner eller Victoria Falls.

David Livingstone beretter:

4. august 1860

Landet skråner ned mod Makololoernes dal, og vi kommer til beboede egne. Den 4. august kunne vi tydeligt se skumstøtterne, som hæver sig over det mægtige Victoria Vandfald, skønt det lå i en afstand af 30 - 40 km.

I 1970 fløj jeg fra Mongu til Sesheke, der ligger ca. 50 km fra Victoria Falls. Vi ser de store oversvømmede områder og "røgen der tordner" i baggrunden.

9. august 1860

**Tur i kano på Zambezifloden ved Victoria-
vandfaldet**

Nogle dage efter tog vi hen for at se Victoriafaldet. Makololoerne kalder det Mois-ao-Tunya, der betyder: tordnende røg.

Vi gik om bord i kanoer, som tilhørte Tuba Mokoro, "Kanoknuseren". Han var den eneste, som kendte medicinen til sikring mod skibbrud i strømhvirvlerne oven for faldet. På en strækning af flere km var floden jævn og rolig, så vi gled nok så fornøjeligt hen over det krystalklare vand forbi øer, som var tæt bevokset med tropiske planter.

Victoria Vandfaldet fotograferet fra luften fra Zimbabwe over mod Zambia

Snart kaldtes vor opmærksomhed dog bort fra de fortryllende øer til de farlige hvirvler, hvori Tuba let kunne komme til at løbe os i sænk. Sandt at sige kunne disse brølende hvirvler nok gøre folk bange, når de ikke havde set dem før. Kun hvis vandstanden er meget lav, som den netop var nu, kan nogen vove sig over til øen, hvorhen vi skulle. Prøvede man på det, når der var højvande, og var heldige nok til at nå øen, måtte man nødvendigvis blive derovre, til vandet igen faldt, hvis man ellers levede så længe. Det vides, at strømmen har grebet både flodheste og elefanter og skyllet dem ned i vandfaldet, hvor de naturligvis er blevet knust.

Før vi nåede det sted, hvor vandenens væddeløb begyndte, blev vi anmodet om ikke at tale, da medicinen ellers let kunne tabe sin kraft, og med sådanne skummende, snurrende hvirvler for sine øjne tænkte ingen på at overtræde “Kanoknuserens” bud. Det viste sig snart, at der var rimelighed i Tubas forlangende.

Manden i forstavenen skulle holde udkig efter det rigtige løb, og når han så et skær, skulle han råbe til styrmanden. Tuba tænkte rimeligvis, at snakken om bord kunne forstyrre styrmandens opmærksomhed i et øjeblik, hvor en overhørt eller misforstået ordre ville have til følge, at vi alle styrtede ud i den kongende hvirvel.

Der var steder, hvor begge mænd måtte anstrenge sig til det yderste for at bringe kanoen ind i det eneste sikre løb og hindre den i at drive på tværs af strømmen.

Af og til syntes det, som intet kunne frelse os fra i vor vilde fart at løbe hovedkuls mod de klipper, som ved den lave vandstand ragede frem; men lige i det yderste øjeblik lød Tubas ordre til styrmanden, og med sin stage drejede han i samme nu kanoen lidt til side, så vi gled rask forbi den truende fare.

Aldrig er en kano blevet styret bedre. Kun een gang syntes medicinen at have tabt lidt af sin kraft. Vi drev rask nedad, og en sort klippe, som den hvide fråde fløj henover, lå lige i vort sejlløb, stagen blev med sædvanlig hurtighed sat imod den, men skred ud, netop som Tuba anspændte al sin kraft for at dreje stævnen uden om den. Vi stødte hårdt og havde kanoen halvt fuld af vand i et øjeblik; men Tuba sundede sig lige så hurtigt, skød stævnen lidt til side og drev kanoen ind i mere roligt vand for at øse den læns. Her fik vi den forklaring, at medicinen ingen skyld havde i uheldet, den var lige kraftig; men hele fejlen var, at Tuba var gået om bord uden at have fået noget at spise om morgenen. Selvfølgelig gjorde vi os aldrig mere skyldige i denne fejl.

Vi landede ved enden af Haveøen, som ligger omtrent midt i floden lige på faldets rand. Vi krøb ud til randen, stirrede ned fra den svimlende højde og overvældedes i samme øjeblik af det vidunderlige og enestående syn, som det prægtige vandfald frembyder.

“Haveøen”, som Livingstone sejlede ud til i kano. Senere blev øens navn ændret til “Livingstone Island”.

Livingstone Island

Det er ikke muligt ved en beskrivelse at give en virkelig fremstilling af det prægtige skuespil, som Victoriavandfaldet byder. Dog kan det måske hjælpe til at danne et billede af det mægtige vandfald, når man beskriver, hvorledes det er opstået.

Zambezifloden løber her i et leje, som er dannet af en hård, sort basalklippe. Engang i tidernes morgen er klippen revnet, så der har dannet sig en spalte på tværs af flodlejet. Spalten er ca. 100 m dyb og kun 80 m bred, og ned i dette dyb styrter den næsten 2 km brede flod under tordenlignende bulder, mens vanddråber i mængder slynges indtil 100 m i vejret og danner de dampstøtter, som kunne ses mange km borte, og som har givet faldet navnet “Mosi-oa-Tunya” eller “tordnende røg”.

Står man på Haveøen, er det ejendommeligt at se de uhyre vandmasser forsvinde i det mægtige dyb, medens træer og græs vokser på den modsatte side af kløften, næppe 100 m borte, hvor floden tidligere løb. Den dybe kløft fortsætter i flere slyngninger, i hvis bund vandmasserne strømmer videre, indtil de ved klippens fod breder sig og bliver til en flod med et roligt forløb.

Kilde:

E. Kruse Agerschou og H. S. Westergaard:

David Livingstone - Rejser i Afrika

Kbh. 1941

Vandet er blevet roligt igen og floden flyder videre på sin vej til Det indiske Ocean. I baggrunden ses den første bro bygget over Zambezifloden i 1905.

David Livingstone fortæller om tur i kano på Zambezifloden ved Victoria Falls

Fotos:

Jørgen Drostrup Andersen

Odense, Danmark

Suppleret med fotos fra Internettet
2011

www.drostrup.dk

drostrup@gmail.com